

Asia: VN/917/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle sähköistä tiedoksiantoa Verohallinnossa koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Kuurosokeat ry kiittää valtiovarainministeriötä lausuntopyynnöstä. Suomen Kuurosokeat ry on vammaisjärjestö, joka toimii asiantuntijana kaikessa kuurosokeita ja kuulonäkövammaisia kansalaisia koskevissa asioissa.

Suomi on ratifioinut YK:n yleissopimuksen vammaisten henkilöiden oikeuksista vuonna 2016. Tässä hallituksen esityksessä ko. sopimusta ei ole lainkaan huomioitu. Esityksen jatkovalmistelussa on arvioitava sen vaikutukset kaiken ikäisten vammaisten henkilöiden oikeuksien toteutumisen näkökulmasta.

Tavoite, että sähköiset tiedoksiannot ovat valtion tarjoamissa viranomaispalveluissa ensisijainen kanava, edellyttää kansalaisilta digi- ja laiteosaamista, suomen kielen taitoa ja erityisesti palvelujen saavutettavuutta. Tämä koskee myös verohallintoa. Kuurosokeus ja kuulonäkövammaisuus aiheuttavat henkilölle vakavan haasteen tiedonsaantiin, liikkumiseen ja vuorovaikutukseen. Esityksessä on oltava mahdollisuus itse päättää ja valita sellainen tiedoksiantotapa, johon omat kyvyt ja taidot riittävät. Kyse on kohtuullisesta mukautuksesta vammaiselle henkilölle.

Tämä valinta ja sähköisestä tiedoksiantomenettelystä irtautuminen on voitava tehdä muutenkin kuin sähköisesti. Esimerkiksi kirjeposti tulee voida valita tiedoksiantokanavaksi käyttöön niin, että se on voimassa toistaiseksi.

Lain on turvattava esimerkiksi niiden kuurosokeiden ja kuulonäkövammaisten henkilöiden asema, jotka eivät pysty hyödyntämään suomi.fi-palvelua ja muuta sähköistä asiointia.

Suurin osa kuulonäkövammaisista ja kuurosokeista henkilöistä Suomessa asuu itsenäisesti omassa kodissaan. He eivät ole edunvalvonnan piirissä. Kuurosokeilla ja kuulonäkövammaisilla henkilöillä mahdollisuus vastaanottaa sähköisiä tiedoksiantoja ja käyttää verkkopalveluja tarkoittaa kokonaisuutta, johon kuuluu laiteosaaminen, laitteen kanssa yhteensopivan apuvälineen hallinta sekä kuulon ja näön apuvälineiden hallinta. Käytössä on erilaisia pistenäyttöjä ja omiin päätelaitteisiin tehtyjä henkilökohtaisia mukautuksia. Tiheästi päivittyvät sovellukset ja sivustot sekä monimutkainen tunnistautuminen aiheuttavat epävarmuutta ja vähentävät mahdollisuuksia

palvelun luotettavaan käyttöön. Osalla viittomakielisistä kuurosokeista on käytäntö käydä tulkin kanssa läpi saapunut viranomaisposti. Paperinen, kirjeenä saapunut viesti on tällöin yksinkertaisin käyttää.

Nämä asiointivalmiuksissa olevat erot suhteessa valtaväestöön eivät saa vaikuttaa kuulonäkövammaisiin henkilöihin epäedullisesti.

Kyseenalaistamme sen, että suomi.fi-viestipalvelu luotaisiin automaattisesti kaikille kansalaisille ilman, että arvioidaan henkilön kykyä sitä käyttää.

Suomen Kuurosokeat ry muistuttaa heikoimmassa asemassa olevien oikeuksien toteutumisesta. Asiakkaamme tarvitsevat jatkuvaa ja pitkäjänteistä digitukea, apuväline- ja laitekoulutusta samaan aikaan, kun hallitus kohdistaa järjestöihin säästöjä.

Kaaja Taru

Suomen Kuurosokeat ry - Vaikuttamisen ja oikeuksienvälön työryhmä